

WEINIG STIMULANSEN VOOR MINERALENMANAGEMENT IN INTENSIEVE VEEHOUDERIJ

Coen van Wagenberg , Izak Vermeij en Dianne van den Elzen

Binnen de huidige structuur van de mestafzetmarkt en mestwetgeving van Minas zien varkens- en pluimveehouders nauwelijks aanknopingspunten om extra inspanningen voor een actief mineralenmanagement te doen. Dit is de conclusie uit een onderzoek uitgevoerd door het LEI en PV (Praktijkonderzoek Veehouderij) in de eerste helft van 2002 in opdracht van Agro Management Tools (een samenwerkingsorganisatie voor ondersteuning van de bedrijfsvoering op agrarische bedrijven). Het doel van het project is het inventariseren van praktijkproblemen met betrekking tot mineralenmanagement binnen de varkens- en pluimveehouderij en het inventariseren van de mogelijkheden ter ondersteuning hiervan. De probleeminventarisatie is aangepakt via diepte-interviews met vijf varkenshouders, vier pluimveehouders en zes perifere organisaties (mengvoerleveranciers, mestafzetorganisaties, accountant). Oplossingsrichtingen zijn vervolgens gezocht met een interactieve workshop met twee varkenshouders, een pluimveehouder, een mengvoerleverancier en twee mestafzetorganisaties.

Door middel van de diepte-interviews is onder andere de plaats van mineralenmanagement binnen de intensieve veehouderij bepaald. Hierbij is aangehaakt bij het strategische doel van de varkens- en pluimveehouders. Het doel van de meeste bleek het behalen van een goed inkomen. Tot enkele jaren terug was 'groei en verhogen productie' de belangrijkste strategie om dit te bereiken. Door de maatschappelijke veranderingen voldoet deze strategie echter vaak niet meer. Men is dan ook bezig andere strategieën scherp te krijgen, zoals een verschuiving naar kwaliteitsproductie en certificering. Dit is een ingewikkeld proces door onzekerheden als maatschappelijke wensen, afzetmarkt voor vlees, uitbraken van dierziekten en wet- en regelgeving. Ondersteuning van dit proces van strategievorming is daarom zeer gewenst.

Actief mineralenmanagement nauwelijks mogelijk

In de diepte-interviews is tevens gesproken over de mogelijkheden die de primaire bedrijven hebben om actief aan mineralenmanagement te doen en de problemen die zij hierbij ervaren. De gepercipieerde problemen zijn vervolgens gestructureerd naar problemen met de oorzaak op bedrijfsniveau en met de oorzaak op meso/macroniveau. Deze zijn in de interactieve workshop opgepakt om mogelijke oplossingsrichtingen te zoeken.

Varkens- en pluimveehouders zetten vraagtekens bij de betrouwbaarheid van de monsternamen en de analyse van de mest. Daarnaast wordt vooral ook een hoge druk aan administratieve lasten ervaren bij mesttransporten. Een oplossing hiervoor zou kunnen zijn om uit te gaan van de mestsamenstelling op bedrijfsniveau in plaats van analyse op vrachtniveau. Dit zou de administratieve druk voor veehouders verlagen en de wisselende samenstelling van de mest omzeilen. Problemen met het mineralenmanagement worden door de veehouder opgepakt op het moment dat deze zich voordoen en over het algemeen kan de periferie (vaak via de voorlichter van de mengvoerleverancier) hier goed op inspelen. Verder bleek dat sterk gespecialiseerde varkens- en pluimveebedrijven nauwelijks mogelijkheden hebben voor sturing van de interne mineralenstroom. De kosten van mogelijke maatregelen zijn dusdanig hoog dat bij de mestafzetprijzen van de laatste jaren deze niet haalbaar zijn. Gemengde bedrijven met een akkerbouwtak hebben wel meer keuzemogelijkheden om actief met mest en mineralen om te gaan, bijvoorbeeld door de bovenste laag (dunnere) mest uit te rijden op eigen land en de dikkere fractie af te voeren.

Wetgeving niet stimulerend

Problemen op meso/macroniveau worden vooral ervaren met de huidige wet- en regelgeving. Deze is niet stimulerend voor een actief mineralenmanagement in de varkens- en pluimveehouderij. Daarnaast spelen de structuur van de mestafzetmarkt (de mestprijs is gebaseerd op volume en niet op kwaliteit), het ontbreken

van inzicht in de mestmarkt op (middel)lange termijn en negatieve ervaringen uit het verleden een rol. Als potentiële oplossingsrichtingen voor een (bestaand of mogelijk) landelijk mineralenoverschot zijn een viertal mogelijkheden aangedragen: mestmarketing (imagoverbetering en daarmee verhoging afzetmogelijkheden), stimuleren gesloten kringlopen (evenwicht tussen mineralenimport en mineralenexport), meer benutting van mineralen buiten de landbouw en vermindering van het aantal dieren. De eerste drie mogelijkheden hebben de deelnemers van de workshop verder uitgewerkt. Belangrijk voor alle drie blijkt vooral het aangaan van vaste bedrijfsoverschrijdende relaties en het ontwikkelen van inzicht in lange termijn ontwikkelingen op de mestafzetmarkt.

Meer informatie:

AMT-rapport 12 *Mineralenmanagement in de varkenshouderij* en AMT-rapport 13 *Mineralenmanagement in de pluimveehouderij*, te bestellen bij het AMT-secretariaat (0317-479766).